

Communiqué Upravnog odbora Vijeća za provedbu mira

Naglašavajući da provedba Općeg okvirnoga sporazuma za mir i dalje predstavlja temelj za stabilnu, sigurnu i prosperitetnu Bosnu i Hercegovinu (BiH), Upravni odbor Vijeća za provedbu mira (Peace Implementation Council – PIC) podsjeća sve strane na njihovu obvezu da u potpunosti poštuju Opći okvirni sporazum za mir, sve njegove anekse i odluke visokoga predstavnika. Upravni odbor još jednom potvrđuje svoje neupitno opredjeljenje za teritorijalni integritet i temeljnu strukturu BiH kao jedinstvene i suverene države, koja se sastoji od dva entiteta. Upravni odbor ponavlja da entiteti nemaju pravo na odcjepljenje od BiH i da oni pravno postoje samo na osnovu Ustava BiH. Upravni odbor podsjeća vlasti u BiH da je Ustav BiH sastavni dio Općeg okvirnoga sporazuma za mir i da su odluke Ustavnoga suda BiH konačne i obvezujuće i moraju se provoditi. Upravni odbor još jednom potvrđuje svoju punu podršku visokom predstavniku u osiguranju punog poštivanja Općeg okvirnoga sporazuma za mir u BiH i provedbi njegovoga mandata u skladu s Aneksom 10 i odgovarajućim rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a, što ostaje nepromijenjeno. Upravni odbor podvlači da međunarodna zajednica i dalje zadržava potrebne instrumente za osiguranje provedbe Općeg okvirnoga sporazuma za mir. Upravni odbor PIC-a naglašava potrebu za punom provedbom programa 5+2, što je i dalje uvjet za zatvaranje Ureda visokoga predstavnika.

Politički direktori Upravnog odbora (UO) Vijeća za provedbu mira (Peace Implementation Council – PIC) sastali su 5. i 6. prosinca 2023. u Sarajevu kako bi razmotrili stanje u pogledu provedbe Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Mirovni sporazum). Posebna pozornost posvećena je secesionističkoj retorici vladajuće koalicije u Republici Srpskoj (RS) i podrivanju ustavnoga poretka BiH, uključujući i pokušaje da se pogrešno okarakterizira međuentitetska linija razgraničenja.

Tijekom dvodnevne sjednice, politički direktori UO PIC-a razgovarali su i o izazovima koji ugrožavaju demokratski sustav, s posebnim osvrtom na korupciju, izborne krađe i kršenja ljudskih prava, te načinima na koje se ovi izazovi mogu rješavati. Politički direktori UO PIC-a su posebice zahvalni na izlaganju izvršne direktorice Transparency Internationala BiH Ivane Korajlić, kao i na razgovorima s Jelenom Trivić, predsjednicom Narodnog fronta, Slavenom Ragužem, predsjednikom Hrvatske republikanske stranke, te Predragom Kojovićem, predstavnikom Naše stranke.

Upravni odbor PIC-a pozdravio je jednoglasnu odluku o produženju mandata EUFOR-a/misije Althea koju je Vijeće sigurnosti UN-a donijelo 2. studenoga 2023. godine. Misija EUFOR/Althea od vitalnoga je značaja za pružanje podrške lokalnim vlastima u održavanju mirnog i sigurnog okruženja u BiH.

Europska komisija je 8. studenoga preporučila Vijeću EU otvaranje pristupnih pregovora s BiH, nakon što se postigne neophodni stupanj usklađenosti s kriterijima za članstvo u EU. UO PIC-a poziva vlasti BiH da ubrzaju proces pristupanja EU tako što će usvojiti i provesti reforme kojima će se ojačati demokracija, učvrstiti vladavina prava, suzbijati sveprisutna korupcija i promovirati održivi ekonomski rast.

Upravni odbor PIC-a najoštrije osuđuje flagrantne napade vladajuće koalicije RS-a na Mirovni sporazum i ustavno-pravni

poredak BiH, što predstavlja izravnu prijetnju suverenitetu, teritorijalnom integritetu i multietničkom karakteru zemlje, te regionalnoj stabilnosti. U tom kontekstu, UO PIC-a podsjeća da napadi na Ustavni sud BiH ugrožavaju Mirovni sporazum i ustavni poredak BiH. UO PIC-a poziva oba entitetska parlamenta da u kratkom roku imenuju suce kako bi Ustavni sud BiH opet bio u svom punom sastavu i mogao učinkovito funkcionirati.

Nadalje, napadi na visokoga predstavnika i podrivanje njegovih aktivnosti značajno utječu na provedbu civilnih aspekata Mirovnog sporazuma. UO PIC-a poziva RS da odmah odustane od svoje politike nepriznavanja i nesurađivanja s visokim predstavnikom. UO PIC-a upozorava da je poštivanje Mirovnog sporazuma obveza i očekuje od vlasti RS-a da konstruktivno surađuju s visokim predstavnikom.

UO PIC-a nadalje poziva vlasti RS da prekinu sa svim aktivnostima koje ograničavaju politički pluralizam, ugrožavaju slobodu medija, ograničavaju slobodu govora, ograničavaju civilno društvo ili stigmatiziraju manjine. Ovakvi postupci nisu primjereni demokratskom društvu i u suprotnosti su s više puta ponovljenim opredjeljenjem čelništva RS-a da dalje rade na napretku prema evropskim integracijama. UO PIC-a poziva Narodnu skupštinu RS da ne usvoji Nacrt zakona o posebnom registru i transparentnosti rada neprofitnih organizacija, te da poništi svoju odluku kojom se kriminalizira kleveta.

UO PIC-a pozdravlja napore vlasti FBiH na ponovnom uspostavljanju funkcionalnosti ovog entiteta. Usvajanje tri ključna zakona u oblasti energije i Zakona o zaštiti civilnih žrtava rata u Parlamentu Federacije predstavlja pozitivan početak. UO PIC-a poziva vlasti FBiH da u kratkom roku nastave ostvarivati konkretne rezultate za dobrobit građana.

U vezi s prioritetima pred bosanskohercegovačkim vlastima navedenim u ranijim komunikacijama UO PIC-a, a posebno u onom od 7. lipnja 2023. godine:

- UO PIC-a izražava žaljenje što odredbe koje se odnose na izborni integritet u Izbornom zakonu BiH još uvijek nisu izmijenjene u skladu s međunarodnim standardima i pozitivnim primjerima iz prakse prema preporukama OESS/ODIHR-a, GRECO-a i Venecijanske komisije. UO PIC-a poziva vlasti BiH da ovaj zadatak završe što je prije moguće kako bi se omogućilo da lokalni izbori u listopadu 2024. godine budu održani u uvjetima poboljšane transparentnosti i integriteta izbora. Slobodni i poštteni izbori neophodni su za funkcionalnu demokraciju.
- UO PIC-a pozdravlja završetak ekspertnog procesa o državnoj imovini pod pokroviteljstvom OHR-a. UO PIC-a ohrabruje glavne domaće čimbenike da iskoriste zaključke ovoga procesa kako bi se došlo do prihvatljivog i održivog rješenja za pitanje državne imovine, što je i jedan od ciljeva Programa 5+2. UO PIC-a ostaje i dalje opredijeljen za pružanje podrške inkluzivnom političkom procesu kako bi se postigao taj cilj.
- UO PIC-a snažno podstiče vlasti BiH da do kraja godine usvoje financijski adekvatan državni proračun za 2024. godinu, kako bi se osigurala sposobnost svih državnih institucija da pravilno funkcioniraju i ispunjavaju svoje ustavne i zakonske obveze, uključujući i one koje proizlaze iz euroatlantskih integracijskih procesa. UO PIC-a poziva vlasti BiH da se dogovore o dugoročnim rješenjima za pravni status i financiranje kulturnih institucija na državnoj razini, posebice onih koje čuvaju povijesno naslijeđe zemlje, te da se suzdrže od njihove politizacije.

Upravni odbor PIC-a održat će svoj sljedeći redoviti sastanak 4. i 5. lipnja 2024. godine.